

Obsah

1. Úvod	2
1.1. Použitá metodologie.....	2
1.1.1. Návržnost v jednotlivých kolech evaluace.....	2
1.2. Použité pojmy a zkratky	3
2. Souhrn zjištění získaných v rámci evaluačního projektu	3
2.1. Náročnost.....	4
2.1.1. Náročnost 1. teoretické části vzdělávacího programu.....	4
2.1.2. Náročnost praktické části vzdělávacího programu	4
2.1.3. Náročnost 2. teoretické části vzdělávacího programu.....	4
2.1.4. Náročnost programu z hlediska lektorů	5
2.2. Přínos vzdělávacího programu ke zvýšení úrovně znalostí a dovedností.....	5
2.2.1. Přínos v oblasti znalostí.....	6
2.2.2. Přínos v oblasti dovedností.....	7
2.2.3. Vývoj postojů.....	8
2.2.4. Závěr.....	8
2.2.5. Oblasti pro další rozvoj	9
2.3. Přínos jednotlivých částí vzdělávacího programu.....	9
2.3.1. Naplnění očekávání vzhledem ke 2. teoretické části.....	9
2.3.2. Koncepce a průběh 2. teoretické části programu	11
2.3.3. Hodnocení přínosů jednotlivých částí	12
2.3.4. Návrhy ke zvýšení přínosnosti programu	13
2.4. Celková lektorská podpora v průběhu programu	14
2.5. Technické a organizační zabezpečení vzdělávacího programu	15
2.6. Zhodnocení připomínkování, tvorby a konečných verzí materiálů.....	16
2.6.1. Připomínkování a tvorba materiálů	16
2.6.2. Konečné verze materiálů	16
2.7. Výhledy.....	17
2.7.1. Budoucí role absolventů v systému plánování sociálních služeb.....	17
2.7.2. Význam navrhovaného metodického vedení systému plánování sociálních služeb.....	17
2.7.3. Plán činnosti týmu na další rok.....	18
2.7.4. Příležitosti a ohrožení činnosti týmů	18
2.7.5. Připravenost na praxi z hlediska lektorů.....	20
3. Závěrečné shrnutí a doporučení	20
4. Přílohy – tabulky	23
Tabulka č. 1: Hodnocení úrovně znalostí	23
Tabulka č. 2: Hodnocení úrovně dovedností	24
Tabulka č. 3: Přínos vzdělávacího programu k rozvoji znalostí účastníků.....	25
Tabulka č. 4: Přínos vzdělávacího programu k rozvoji dovedností účastníků.....	25
Tabulka č. 5: Oblasti pro další rozvoj.....	26
Tabulka č. 6: Zhodnocení lektorské podpory.....	27
Tabulka č. 7: Výhrady ke způsobu připomínkování a tvorbě materiálů.....	28
Tabulka č. 8: Význam navrhovaného metodického vedení	28
Tabulka č. 9: Zhodnocení plánu činnosti krajského týmu na rok 2007 – 2008.....	29
Tabulka č. 10: Příležitosti pro rozvoj činnosti krajských metodiků v dalším roce	30
Tabulka č. 11: Možná ohrožení činnosti krajských metodiků v dalším roce.....	31

Závěrečná zpráva, březen 2007

1. Úvod

Na základě Smlouvy o dílo uzavřené mezi GAC spol. s r. o. a MPSV ČR dne 30. června 2006 předkládáme tuto závěrečnou zprávu. Třetí, závěrečná zpráva informuje zadavatele o použité metodologii, o realizaci výše uvedeného evaluačního projektu, shrnuje výstupy ze třetí fáze projektu a rekapituluje výsledky evaluace.

1.1. Použitá metodologie

Metodologie, kterou jsme použili pro závěrečnou fázi evaluačního projektu, vyplynula z podmínek zadání. Hodnocení se mělo týkat především přínosu programu pro (budoucí) praxi krajských metodiků¹. Zvolili jsme opět metodu *dotazníkového šetření*.

Pro toto šetření jsme, podobně jako v první fázi projektu, vytvořili dva standardizované dotazníky: jeden pro členy krajských týmů, druhý pro lektory.

Dotazník pro budoucí krajské metodiky/vzdělavatele obsahoval 14 otázek, zaměřených na zhodnocení 2. teoretické části, celkové hodnocení vzdělávacího programu a vyjádření k budoucí činnosti krajských metodiků. Dotazník pro lektory obsahoval 8 otázek. Požádali jsme lektorující, aby se v nich vyjádřili k reakcím účastníků vzdělávacího programu, zhodnotili jejich připravenost a popsali svoje zkušenosti z realizace vzdělávacího programu. Po zapracování připomínek zadavatelem jsme dotazníky rozeslali elektronickou poštou všem účastníkům i lektorům. Sběr dat proběhl v období od 31. ledna do 9. března 2007.

1.1.1. Návratnost v jednotlivých kolech evaluace

Návratnost evaluačních dotazníků byla největší v prvním kole šetření, v dalších kolech postupně klesala. Vždy se však podařilo dosáhnout orientační 50% návratnosti dotazníků určených účastníkům.

V rámci prvního šetření své hodnocení poskytlo 43 účastníků ze 76 obeslaných a 8 lektorů z 10 obeslaných (tj. návratnost orientačně 57 % a 80 %).

Ve druhém kole evaluace se zapojilo 37 účastníků z 63 obeslaných², a 4 lektorů z 9 obeslaných (tj. návratnost orientačně 59 % a 44 %).

Do posledního kola evaluace se zapojilo 40 účastníků ze 76 obeslaných, z řad lektorů to byli 4 z 10 obeslaných (tj. návratnost orientačně 53 % a 40%). Do evaluace se zapojili vždy nejméně dva členové každého z krajských týmů. Návratnost dotazníků pro účastníky v posledním kole evaluace považujeme za uspokojivou. Návratnost dotazníků určených lektorům byla poloviční oproti v prvnímu kole a za uspokojivou ji nepovažujeme, a to zejména z toho důvodu, že takto nebylo dosaženo pokrytí

¹ Tímto se omlouváme, že v textu používáme z pragmatických důvodů pouze generické maskulinum.

² Se zbývajícími 12 účastníky jsme vedli rozhovory.

Závěrečná zpráva, březen 2007

lektorského hodnocení a reflexe ohlasů u všech pracovních skupin.³ V původním termínu jsme však nedosáhli ani uspokojivé návratnosti účastnických dotazníků. Byli jsme proto nuceni o týden posunout ukončení sběru dat a oslovit znovu některé z týmů a lektorů mailem, či oslovit některé z účastníků vzdělávacího programu telefonicky a požádat je osobně o spolupráci.

1.2. Použité pojmy a zkratky

Pro větší přehlednost a plynulost jsme se, tak jako v F1, rozhodli v textu používat některé zkratky. Vycházeli jsme částečně z informací dostupných na www.kpss.cz. Pro větší plynulost textu někdy referujeme o respondentech z řad účastníků vzdělávacího programu pouze jako o „respondentech“.

respondenti, členové krajských týmů	posluchači programu B2
KPSS	komunitní plánování sociálních služeb
program B2	Vzdělávací program pro krajské metodiky / vzdělavatele KPSS
program B1	původně Vzdělávací program pro realizátory KPSS (v návrhu) nyní Vzdělávací program pro plánování rozvoje sociálních služeb
Kapitoly- Metodiky	Kapitoly komunitního plánování sociálních služeb (dokument)
SPRSS	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, zadavatel projektu „Zajištění místní a typové dostupnosti sociálních služeb“, v jehož rámci byl realizován i hodnocený vzdělávací program

2. Souhrn zjištění získaných v rámci evaluačního projektu

Informace pro tuto závěrečnou zprávu pocházejí primárně z odpovědí posledního dotazníkového šetření. Respondenti v něm hodnotili jednak probíhající či právě proběhlou 2. teoretickou část programu, také ale bilancovali vzdělávací program celkově a zamýšleli se i nad otázkami zaměřenými na budoucnost.

Na rozdíl od předchozích dílčích zpráv, které se věnovaly vždy jedné z částí vzdělávacího programu, v této zprávě nám půjde o celkové shrnutí hodnocení vzdělávacího programu. Rozhodli jsme se hodnocení týkající se 2. teoretické části nepojednávat samostatně ve zvláštním oddílu, ale začleňujeme je vždy do jednotlivých kapitol. Tam je jim věnován dostatečný prostor a zároveň nám to umožňuje jejich srovnání s ostatními částmi. Pro srovnání využíváme také informace z předchozích dotazníkových šetření. Odpovědi lektorů uvádíme odděleně v relevantních kapitolách, většinou pro srovnání s hodnocením účastníků. Citace respondentů z řad účastníků i lektorů jsou v textu odlišené kurzívou. V textu jsou dále umístěny odkazy na tabulky v Přílohách.

³ Od lektorů skupiny K5, ve které pracovaly týmy Karlovarského, Moravskoslezského a Ústeckého kraje, se nám nepodařilo získat odpověď.

2.1. Náročnost

Účastníci se vyjadřovali k náročnosti první teoretické části a praktické části programu v prvních dvou kolech evaluace. V posledním šetření respondenti znovu zhodnotili náročnost těchto dvou částí společně s částí poslední, tedy druhou teoretickou. Též lektori se v posledním kole evaluace zamýšleli nad náročností programu, a to ze svého hlediska. Níže shrneme poznatky z těchto evaluací.

2.1.1. Náročnost 1. teoretické části vzdělávacího programu

V rámci první fáze evaluace (zhodnocení 1. teoretické části) respondenti uváděli nejčastěji, že účast v programu je pro ně náročná především časově, zejména v souvislosti s rozvržením jednotlivých setkání a množstvím domácí přípravy, které bylo nutné v mezidobí zvládnout. Přibližně třetina z celkového počtu respondentů uvedla, že objem domácí přípravy byl příliš velký či její vypracování časově příliš náročné.

Návrhy na optimalizaci: zmenšit objem domácí přípravy nebo rozložit program do delšího časového úseku, což by umožnilo obsáhnout učivo přímo v průběhu setkání.

2.1.2. Náročnost praktické části vzdělávacího programu

V rámci druhé fáze evaluace (zhodnocení praktické části) zmiňovali respondenti opět nejčastěji **časovou náročnost**, v tomto případě spojenou s organizačními nároky na pilotní realizaci vzdělávacího programu pro realizátory KPSS z obcí.

Práce s posluchači vzdělávacího programu pro triády obcí obnášela mnohé náročné úkoly, zejména přijatelné podání abstraktních teoretických témat či pojmů, udržení pozornosti posluchačů, nebo práce s, co do motivace i dalších dispozic, různorodou skupinou.

Nakonec i sžívání se členů týmu, které v praktické části akcelerovalo, bylo pro některé z krajských týmů zdrojem náročných situací, souvisejících např. s vyjasňováním pozic jednotlivých členů v týmu nebo se změnami ve složení týmu.

Návrhy na optimalizaci: zkrátit časovou dotaci a změnit rozložení setkání vzdělávacího programu B1. Někteří respondenti navrhovali rozložit program do delšího časového úseku či ho realizovat formou jednodenních setkání, objevil se i návrh zkrátit předepsanou délku vyučovacích bloků.

2.1.3. Náročnost 2. teoretické části vzdělávacího programu

Poslední část programu byla v odpovědích respondentů z řad účastníků vnímána jako nejméně náročná. Značná část respondentů to však nepovažovala za „zasloužený odpočinek“, naopak se vyjadřovala poměrně kriticky ke koncepci této části. Více než čtvrtina respondentů dle odpovědí v této části nevyužila své schopnosti (podrobněji viz kapitola 2.3.2. Koncepce a průběh 2. teoretické části programu).

Závěrečná zpráva, březen 2007

Níže uvedená tabulka ukazuje, jak respondenti z řad účastníků hodnotili celkovou náročnost jednotlivých částí vzdělávacího programu v posledním kole šetření.⁴

Náročnost jednotlivých částí programu					
známka	5	4	3	2	1
1. teoretická část	1	9	21	10	0
praktická část	1	3	23	14	0
2. teoretická část	14	11	13	3	0

2.1.4. Náročnost programu z hlediska lektorů

Odpovědi lektorů se různily, ale dle našeho názoru tak poskytly alespoň nástin, v jakých ohledech či oblastech mohli náročnost programu vnímat ostatní lektori:

- jeden z lektorů považoval za nejnáročnější **vyrovnávat se s nejasnou koncepcí zařazení krajských metodiků**;
- druhý lektor považoval za nejnáročnější **organizační stránku 1. teoretické části programu**. Jako kmenový lektor musel věnovat mnoho času komunikaci s posluchači, aby zajistil veškerou jejich agendu⁵, a náročné dle něj bylo též zakomponovávat do výuky nově přichozí informace a instrukce;
- pro třetího lektora bylo dle jeho slov nejnáročnější **překonávat špatný přístup některých posluchačů**⁶;
- poslední ze čtyř lektorů uvedl, že pro něj bylo nejnáročnější sžít se s ubytováním, stravováním a chováním personálu **v Hotelu Krystal**. Tuto výhradu tedy nezbyvá než připočíst k obdobným stížnostem respondentů z řad posluchačů, které se týkaly technického zabezpečení vzdělávacího programu.

2. 2. Přínos vzdělávacího programu ke zvýšení úrovně znalostí a dovedností

V prvním a posledním kole šetření respondenti z řad účastníků subjektivně hodnotili pokrok ve znalostech a dovednostech, který učinili v průběhu programu, a reflektovali změnu v postojích. Rozbor těchto odpovědí tvoří jádro této kapitoly. Dále se budeme podrobněji věnovat zhodnocení přínosnosti druhé teoretické části (Přínosům prvních dvou částí se podrobněji věnují předchozí dílčí zprávy).

⁴ Hodnotili pomocí pětistupňové škály: 1 = příliš náročná, byla zcela nad moje možnosti, 2 = celkem náročná, 3 = vyvážená, odpovídala mým možnostem, 4 = celkem nenáročná, 5 = zcela nenáročná, nevyužil/a jsem své možnosti

⁵ Evidovat absence, připravovat, domlouvat a následně kontrolovat náhradní plnění za absence, domlouvat a realizovat individuální konzultace s posluchači či týmy

⁶ „Překonávat lenost a pohodlnost posluchaček a posluchačů Kraje Vysočina. Neochotu posluchaček a posluchačů k tomu, aby vynakládali vlastní investice – především časové.“

Závěrečná zpráva, březen 2007

Vyjádření respondentů k přínosům vzdělávacího programu pro každou ze tří částí shrneme v tabulce na konci kapitoly.

V posledním kole evaluace hodnotili respondenti úroveň svých dovedností, znalostí a postojů, týkajících se plánování sociálních služeb, a to retrospektivně před vstupem do vzdělávacího programu pro budoucí krajské vzdělavatele-metodiky a po jeho skončení.⁷

Při konkretizaci jednotlivých sledovaných znalostí a dovedností jsme vyšli z "profilu absolventa" obsaženém v materiálu Vzdělávací program pro krajské metodiky (vzdělavatele)⁸. Některé kategorie jsme sloučili, oproti "profilu absolventa" jsme přidali kategorie *znalost příslušné legislativy, vytváření smluv a povědomí o konkrétní situaci rozvoje KPSS v kraji*.

Při zpracování odpovědí nás zajímal posun v úrovni znalostí a dovedností, podle toho, jak je/se respondenti ohodnotili. Sledovali jsme, kde respondenti zaznamenali „**zlepšení**“.⁹ Dále jsme úroveň zlepšení rozlišovali pomocí kategorie „**výrazné zlepšení**“.¹⁰

Pokud respondenti v dané oblasti **nezaznamenali zlepšení**, přihlíželi jsme k úrovni, s jakou dle svého názoru do vzdělávacího programu vstupovali. Pro větší přehlednost jsem uvažovali ve třech zvolených kategoriích: znalci, pokročilejší a začátečníci.¹¹

Případy, kdy zlepšení nezaznamenali právě „začátečníci“, případně „pokročilejší“, jsou dle našeho názoru důležitým vodítkem pro určení oblastí, jímž by mohl vzdělávací program napříště věnovat větší pozornost.

Souhrn hodnocení úrovně znalostí a dovedností naleznete v Přílohách (Tabulka č. 1: Hodnocení úrovně znalostí a Tabulka č. 2: Hodnocení úrovně dovedností).

2.2.1. Přínos v oblasti znalostí

Na základě výše nastíněného rozboru hodnocení můžeme říci, že největší pokrok zaznamenávali respondenti v oblasti *znalosti Kapitol - Metodik*: tedy znalosti jednotlivých Metodik plánování sociálních služeb, jejich souvislostí a kritických momentů. Zde dosáhla **výrazného zlepšení více než třetina respondentů**.

Dalšími oblastmi, kde respondenti nejčastěji zaznamenali výrazné zlepšení byly:

⁷ Vstupní a výstupní úroveň svých znalostí a dovedností vyjadřovali respondenti na šestistupňové škále: výborná - velmi dobrá - dobrá - dostatečná - nedostatečná - nulová

⁸ Vzdělávací program pro krajské metodiky (vzdělavatele). První návrh: Kolektiv, 2006, str. 6 -7 , dostupné na http://www.KPSS.cz/index.php?art=publish&art_id=7&article=81.

⁹ Jako „*zlepšení*“ jsme stanovili jakýkoliv zaznamenaný posun z nižší úrovně na vyšší, s výjimkou zvýšení z úrovně nulové na nedostatečnou.

¹⁰ Jako „*výrazné zlepšení*“ jsme stanovili zaznamenaný posun z nulové či nedostatečné úrovně znalosti/dovednosti na velmi dobrou či výbornou úroveň, z úrovně dostatečné na úroveň výbornou a z úrovně nulové na úroveň dobrou.

¹¹ Tyto kategorie jsme definovali následujícím způsobem:

- „znalci“, tedy ti, kteří svou vstupní úroveň hodnotili jako velmi dobrou či výbornou;
- „pokročilejší“, tj. ti, kteří charakterizovali svou vstupní úroveň v dané oblasti jako dobrou;
- „začátečníci“, tj. ti, kteří svou vstupní úroveň charakterizovali jako nulovou, nedostatečnou či pouze dostatečnou.

Závěrečná zpráva, březen 2007

- znalost procesu plánování sociálních služeb a jeho jednotlivých fází včetně schopnosti argumentovat pro udržení jejich stanoveného sledu;
- znalost konkrétní situace rozvoje plánování sociálních služeb v daném kraji.

V otázce znalosti základních principů plánování sociálních služeb respondenti zaznamenávali **výrazné zlepšení „jen“ v šestině odpovědí**. To bylo dáno tím, že v oblasti základních principů plánování sociálních služeb se respondenti dle svého hodnocení **orientovali poměrně dobře již před vstupem** do vzdělávacího programu.

V každé z těchto čtyř výše zmíněných oblastí pak **zlepšení (jakéhokoliv stupně)** zaznamenaly vždy o něco **více než tři čtvrtiny respondentů**.

V dalších sledovaných oblastech - znalost příslušné legislativy, vytváření smluv a znalost širšího kontextu plánování sociálních služeb – byl dle odpovědí **pokrok méně častý**:

- ve znalostech širšího kontextu plánování sociálních služeb zaznamenaly jakékoliv zlepšení **dvě třetiny respondentů**,
- znalosti příslušné legislativy a vytváření smluv si dle svého odhadu rozšířila **o něco více než polovina respondentů**.

Právě v rámci reflexe těchto dvou oblastí se vyskytly případy, kdy **zlepšení nezaznamenali někteří „začátečníci“ a „pokročilejší“**.

Přehledný souhrn hodnocení naleznete v Přílohách (Tabulka č. 3: Přínos vzdělávacího programu k rozvoji znalostí účastníků).

2.2.2. Přínos v oblasti dovedností

Při hodnocení rozvoje svých **dovedností** zaznamenali respondenti nejčastěji **pokrok** v níže uvedených dovednostech:

- zprostředkovat obsah Kapitól - Metodik účastníkům plánování sociálních služeb v obcích
- propojovat obsah Kapitól - Metodik s konkrétními situacemi v obcích
- vyučovat plánování sociálních služeb

Přibližně **ve dvou pětinach** odpovědí šlo o **výrazné zlepšení**. V každé z těchto dovedností pak zaznamenaly **jakékoliv zlepšení vždy nejméně čtyři pětiny respondentů**.

Ve dvou dalších sledovaných dovednostech, a to poskytovat metodické vedení, konzultace a supervize, vést účastníky celým procesem plánování sociálních služeb a zhodnotit kvalitu procesů plánování sociálních služeb v konkrétní obci a navrhnout funkční postupy, nezaznamenali respondenti výrazné zlepšení tak často jako u prvně jmenovaných, nicméně **zlepšení (jakékoliv)** zaznamenaly opět v každé z nich **nejméně čtyři pětiny respondentů**.

Závěrečná zpráva, březen 2007

Nejméně případů výrazného zlepšení respondenti zaznamenali ve schopnosti podporovat tvořivé prostředí a vzájemnou komunikaci mezi účastníky plánování sociálních služeb, vyjednávat a řešit konflikty. Jakékoliv zlepšení zde pak zaznamenala o něco více než polovina respondentů.

Přehled jednotlivých hodnocení naleznete v Přílohách (Tabulka č. 4: Přínos vzdělávacího programu k rozvoji dovedností účastníků).

2.2.3. Vývoj postojů

V posledním kole evaluace hodnotili respondenti také svůj postoj k principům KPSS. Přibližně čtvrtina respondentů hodnotila změnu svého postoje v průběhu programu jako výrazný posun směrem k přijetí principů KPSS. Míru ztotožnění se s těmito principy v závěru programu vyjádřili všichni respondenti v horní polovině šestibodové škály, tedy jako relativně vysokou.¹²

2.2.4. Závěr

Můžeme říci, že vzdělávací program celkově výrazně přispěl ke zvýšení úrovně znalostí a dovedností u většiny respondentů.

Odpovědi nás také upozornily na **některé možné rezervy vzdělávacího programu:**

V oblasti znalostí se respondenti dle svých odpovědí celkově méně zlepšili v těch znalostech, které jsme do seznamu sledovaných přidali oproti profilu absolventa definovaném ve *Vzdělávacím programu pro krajské metodiky (vzdělavatele)* - tedy v těch znalostech, na jejichž rozvoj se primárně nebo ve větší míře program nezaměřoval, a to ve znalosti příslušné legislativy a znalosti širšího kontextu plánování sociálních služeb. Zároveň to také odráží fakt, že systém plánování sociálních služeb se dosud vyvíjí a není v některých důležitých bodech ustálen.

V oblasti dovedností zaznamenávali respondenti nižší míru zlepšení ve schopnosti podporovat tvořivé prostředí a vzájemnou komunikaci mezi účastníky plánování sociálních služeb, vyjednávat a řešit konflikty: zde se podle nás na jedné straně projevilo to, že více než čtvrtina respondentů měla v této oblasti značné zkušenosti již při vstupu do vzdělávacího programu¹³, na druhé straně je však možné říci, že tuto oblast (komunikační techniky, facilitace, apod.) považovala část respondentů za nedostatečně rozvíjenou.¹⁴ Tuto úvahu podporuje také fakt, že zařazení nácviku skupinového jednání (popř. tréninku mediačních a facilitačních dovedností) do vzdělávacího programu požadovala část respondentů již v prvním i druhém kole evaluace.

Doplnění k výše uvedeným zjištěním pak poskytl rozbor odpovědí, ve kterých respondenti identifikovali **oblast/i, kde se potřebují do budoucna nejvíce rozvíjet** vzhledem k potřebám své

¹² Průměrně se míra přijetí principů při vstupu do vzdělávacího programu blížila na šestibodové škále hodnotě 3, v závěru vzdělávacího programu již dosahovala průměrné hodnoty 1,5.

¹³ Více než čtvrtina respondentů hodnotila svou vstupní úroveň v této oblasti jako velmi dobrou či výbornou.

¹⁴ Polovina respondentů ze skupiny „znalců“ ohodnotila svou vstupní úroveň jako „velmi dobrou“, a teoreticky tedy mohli pokroku dosáhnout, další tři respondenti nezaznamenali pokrok z počáteční „dobré“ úrovně, a jeden dle svého hodnocení zůstal na úrovni dostatečné.

Závěrečná zpráva, březen 2007

praxe v systému plánování sociálních služeb. Tyto odpovědi zdůraznily potřebu rozvoje znalosti příslušné legislativy a znalosti širšího kontextu plánování sociálních služeb, zatímco potřeba rozvíjet dál komunikační a mediační dovednosti se v nich objevila méně často.

2.2.5. Oblasti pro další rozvoj

Respondenti nejčastěji vyjadřovali potřebu získat zkušenosti z praxe, rozšířit praktické poznání procesů plánování sociálních služeb, a to **ve více než třetině odpovědí**. Všechny tři oblasti, v nichž respondenti celkově zaznamenali menší pokrok, jak jsme je uvedli výše, identifikovali v dalších odpovědích poměrně často jako ty, ve kterých se potřebují dále rozvíjet:

- rozšiřovat své znalosti širšího kontextu plánování sociálních služeb, ve smyslu získávat aktuální informace o systému plánování sociálních služeb a jeho změnách, a prohlubovat znalosti týkající se sociálních služeb včetně jejich financování a standardů kvality, by potřebovala dle odpovědí **třetina respondentů**, byla to tedy druhá nejrozšířenější odpověď;
- zájem o další rozvoj znalostí v oblasti legislativy vyjádřili respondenti přibližně **v šestině odpovědí**, a to převážně **v modifikovaném smyslu** jako zájem o získávání aktuálních informací o legislativním kontextu systému plánování sociálních služeb;
- stejně často vyjadřovali respondenti potřebu průběžně prohlubovat teoretické znalosti KPSS, případně rozšiřovat tyto znalosti nad rámec *Kapitol – Metodik*;
- rozvíjet svou schopnost podporovat komunikaci ve skupině, vyjednávat a řešit konflikty potřebuje pro svou praxi dle odpovědí méně výrazný počet respondentů.

Souhrn odpovědí naleznete v Přílohách (Tabulka č. 5: Oblasti pro další rozvoj).

2.3. Přínos jednotlivých částí vzdělávacího programu

V této kapitole se nejprve budeme zabývat přínosem 2. teoretické části vzdělávacího programu, a to z hlediska toho, jak se naplnila očekávání respondentů, a dále z hlediska koncepce a realizace této části. V závěru uvedeme výsledky hodnocení přínosů jednotlivých částí ze všech kol evaluace, včetně návrhů na zlepšení.

2.3.1. Naplnění očekávání vzhledem ke 2. teoretické části

Očekávání respondentů ohledně druhé teoretické části a jejich naplnění považujeme za určující pro další hodnocení přínosu celého programu. V rámci druhého dotazníkového šetření, jenž se krylo se zahájením druhé teoretické části, jsme zjišťovali, jaká jsou očekávání účastníků. Ve třetím šetření, v závěru 2. teoretické části, jsme se pak ptali, jak se tato očekávání naplnila. Níže konfrontujeme zjištěné.

Nejčastěji si respondenti od 2. teoretické části programu slibovali:

1. důkladnou reflexi, shrnutí a sdílení zkušeností z části praktické;

Závěrečná zpráva, březen 2007

2. ujasnění role metodika a možné budoucnosti krajských týmů, ujasnění si pozic metodiků vůči krajům a možných variant jejich spolupráce;
3. objasnění postupů při konkrétních situacích, které nastávají při KPSS v obcích, praktické kroky metodiků;
4. nácvik konzultací.

Očekávání důkladné reflexe, shrnutí a sdílení zkušeností z praktické části můžeme dle odpovědí z posledního šetření **považovat za naplněné** (někteří z respondentů se dokonce domnívali, že by k tomu stačilo i méně času).

Dále, pokud se v odpovědích posledního kola evaluace objevily podněty ke zlepšení konkrétních prvků 2. teoretické části, souvisely většinou právě s očekáváními uvedenými výše v bodech 2 - 4:

- naplnění očekávání, že 2. teoretická část přinese ujasnění role metodika a možné budoucnosti krajských týmů, ujasnění jejich pozic vůči krajům reflektovala ve svých odpovědích přibližně pětina respondentů a to **různorodě**: Pět respondentů se pochvalně vyjádřilo k přínosu diskusí a vyjasňování obsahu plánů krajských týmů, či obecněji ocenili prostor věnovaný podpoře efektivního budoucího fungování krajského týmu. V negativním smyslu se pak vyjádřili tři respondenti¹⁵;
- šestina respondentů v odpovědích reflektovala, zda 2. teoretická část přinesla objasnění postupů při konkrétních situacích, které nastávají při KPSS v obcích, odpovědi se opět **různily**: ve čtyřech případech respondenti mínili, že by bylo vhodné věnovat se více příkladům z praxe, rozboru konkrétních případů. Naopak tři respondenti vyzdvihli, že 2. teoretická část jim umožnila doplnění a rozšíření znalostí pro praktické aplikace¹⁶;
- k nácviku konzultací se vyjádřili pouze 3 lidé za 3 týmů, a to v negativním smyslu: považovali jej za nedostatečně zajištěný, provedený.¹⁷

Celkově však kritické hlasy směřovaly obecněji k nekonceptčnosti či nadbytečnosti 2. teoretické části (v polovině odpovědí). Přibližně ve čtvrtině odpovědí z posledního šetření pak označili

¹⁵ Jeden byl toho názoru, že mělo být věnováno více času definování role metodika, jiný respondent sdělil, že role a postavení metodika nebyly v průběhu vzdělávacího programu uspokojivě objasněny. Třetí z respondentů vyjadřoval zklamání: doufal, že se budou v rámci 2. teoretické části více věnovat možnostem budoucího působení metodiků. Dle jeho slov v tomto, pro něj nejdůležitějším bodě, „byli vydáni celkem napospas vlastnímu tápání a hledání.“

¹⁶ Nelze říci, že by v odpovědích respondentů z jedné týmu převládala spokojenost oproti odpovědím z týmů druhých. V rámci jednoho týmu se vyskytla často protichůdná hodnocení, a vzhledem k tomu, že z některých týmů odpovídali pouze dva členové, nelze zde zobecňovat.

¹⁷ „Jeden seminář se věnoval konzultační praxi, a to mohlo být považováno za přínos. Nicméně skupina konzultační techniku na druhém dnu semináře (s krajskými týmy) nacvičovala sama bez podpory lektora (účastníci si sami rozdělili role, sami je hráli atd.). Následně došlo pouze k vyhodnocení v rámci celé skupiny. To mi nepřipadalo dobré, takto se, podle mého názoru, nedá nic moc nacvičit.“

„Velmi se hovořilo o nácviku konzultací, vůbec na něj nedošlo (pochybují, že každý z účastníků a účastnic kurzu je schopen bez přípravy konzultovat komunitní plánování, jak se očekává).“

Závěrečná zpráva, březen 2007

respondenti svá očekávání za spíše mlhavá - několik respondentů se v této souvislosti opět vyjadřovalo kriticky k připravenosti programu¹⁸.

Pro porovnání v následující tabulce shrneme, jaké přínosy (s ohledem na rozvoj znalostí a dovedností) zaznamenávali respondenti nejčastěji:

1. teoretická část - nejčastěji uváděné přínosy	
Znalosti problematiky KPSS	<ul style="list-style-type: none"> - výrazné zvýšení úrovně znalostí problematiky KPSS (polovina respondentů) - částečné zlepšení v těchto znalostech (cca zbývající polovina respondentů)
Lektorské dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> - výrazné zvýšení úrovně lektorských a komunikačních dovedností (více než třetina respondentů) - částečný nárůst úrovně lektorských dovedností (téměř polovina respondentů)
Praktická část - nejčastěji uváděné přínosy	
Lektorské dovednosti	<ul style="list-style-type: none"> - získání zkušeností s výukou, práce se skupinou, zbavení se ostychu (více než třetina respondentů)
Znalosti problematiky KPSS - konkrétní	<ul style="list-style-type: none"> - získání vhledu do lokální situace v oblasti KPSS, a tedy znalosti stavu procesů plánování sociálních služeb v daném kraji (třetina respondentů)
2. teoretická část - nejčastěji uváděné přínosy	
nespecifikovaně	<ul style="list-style-type: none"> - reflexe, shrnutí a sdílení zkušeností z praktické části (téměř všichni respondenti)

2.3.2. Koncepce a průběh 2. teoretické části programu

S koncepcí a průběhem 2. teoretické části programu byla **spokojena celkem polovina respondentů**. Bezvýhradně spokojena byla šestina z celkového počtu respondentů¹⁹, spokojena s menšími výhradami třetina. Výhrady, které uváděli respondenti z této skupiny, se různily, a to i v rámci jednotlivých týmů.

Zbývající **polovina respondentů** vyjadřovala v této otázce **nespokojenost**. Společným jmenovatelem těchto výtek bylo **nepříliš efektivní využití času, nekoncepčnost**.²⁰

Ve více než třetině všech odpovědí se objevil názor, že **2. teoretická část byla příliš rozvleklá**. Respondenti také uváděli, že na ně provedení druhé teoretické části působilo dojmem improvizace, nepřipravenosti, bezcílnosti, a to v necelé třetině odpovědí.²¹ Někteří z respondentů se

¹⁸ Jak uvedli, nebyl jim jasný program jednotlivých bloků, v průběhu vzdělávání se několikrát změnily informace o tom, co vlastně bude obsahem 2. teoretické části, k čemu má sloužit. Neměli dopředu představu, co se na setkání bude dít.

¹⁹ Někteří z těchto spokojených upřesnili, že ocenili zejména možnost si navzájem vyměnit zkušenosti a sdílet zážitky z praktické části. Někteří chválili velkou flexibilitu a dostatek prostoru pro potřeby posluchačů diskutovat o aktuálních otázkách

²⁰ Jeden z respondentů použil metaforu „vaření z vody“, jiný „nastavované kaše“. Jak uvedl smírněji jiný: „2. teoretická část byla vytvářena za běhu, což bylo chvílemi znát“.

²¹ A: „Druhá část podle mne nebyla příliš připravena, nebylo jasné, co se má dít. Často do ní vstupovaly jakési aktuální zásahy zhůry (požadavky MPSV), často jsme se věnovali rozebírání materiálů, které předtím nikdo neviděl a jejich smysl nám zůstával utajen (vstupy a výstupy, několikrát návrh dalšího vedení).“ B: „Ze strany

Závěrečná zpráva, březen 2007

vyjádřili konkrétněji: vadilo jim **opakování témat** a dle nich zbytečné **protahování diskusí a aktivit** v průběhu jednotlivých setkání a hodin.

Nakonec, **šestina respondentů** (tj. třetina z těch poměrně nespokojených) **považovala tuto část** vzdělávacího programu vůbec **za zbytečnou a nepřínosnou**, snad kromě toho, že jim poskytla prostor pro setkání s ostatními účastníky a výměnu zkušeností z praktické části.

Tato část byla co do koncepce a provedení v odpovědích účastníků vzdělávacího programu hodnocena hůře než části předcházející.

2.3.3. Hodnocení přínosů jednotlivých částí

V této kapitole pro srovnání uvádíme souhrnně nejčastěji uváděné přínosy jednotlivých částí, jak se objevily v odpovědích respondentů z řad účastníků programu. Ty srovnáme s ohlasy účastníků, jak je ve svých odpovědích zaznamenali lektori.

Hodnocená část	Hlavní přínosy dle odpovědí respondentů
1. teoretická část	<ul style="list-style-type: none"> - důkladné obeznámení s Kapitoly - Metodikami - rozvoj lektorských dovedností - navázání kontaktů a vytvoření vztahů důležitých pro budoucí praxi - výměna zkušeností na celorepublikové úrovni
Praktická část	<ul style="list-style-type: none"> - ověření akceschopnosti krajského týmu, stmelení týmu - rozvoj lektorských dovedností - rozšíření či prohloubení znalostí o KPSS - získání vhledu do lokální situace - vytvoření vztahů pro budoucí spolupráci a ujasnění si představy o náplni budoucí praxe - zvýšení sebedůvěry díky ocenění jejich výkonů ze strany účastníků
2. teoretická část	<ul style="list-style-type: none"> - důkladná reflexe, shrnutí a sdílení zkušeností z praktické části - možnost diskuse o aktuálních otázkách

Lektori reflektovali v posledním kole evaluace ohlasy týkající se přínosu vzdělávacího programu ze strany posluchačů. **Ohlasy, které dle svých odpovědí zaznamenali nejčastěji ve 2. teoretické části, odpovídají hodnocení účastníků, jak jsme je zaznamenali v jednotlivých kolech evaluace.** Do popředí z lektorských reflexí snad jen více vystupuje nespokojenost účastníků s nejasnostmi souvisejícími s postupným utvářením systému KPSS, než-li přímo se vzdělávacím programem jako takovým.

Ohlasy posluchačů vzdělávacího programu dle odpovědí lektorů	
pozitivní ohlasy	<ul style="list-style-type: none"> - možnost setkávání metodiků - vzdělavatelů z celé republiky, získání velmi užitečných kontaktů a navázání spolupráce - společné diskuse, kvalitní prostor pro sdílení a výměnu praktických zkušeností užitečných pro práci metodiků - zlepšení lektorských dovedností - podpora týmové práce - získání velkého množství nových informací a poznatků

lektorů nebyl program připraven, neprofesionálně se improvizovalo. Na rovinu přiznávám, nejt o certifikát, tak jsem již po prvních dvou dnech setkání skončil.“

Závěrečná zpráva, březen 2007

negativní ohlasy	<ul style="list-style-type: none"> - nejasné postavení krajského metodika – vzdělavatele (2) - přílišná časová dotace vzdělávacího programu (2) - nevyjednané podmínky pro metodiky MPSV na krajích - nejasná koncepce systému tvorby krajských střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb - stále se měnící informace z MPSV - ne všechna témata byla stejně přínosná a výtěžitelná
Poznámka: Jednotliví lektori v odpovědích zaznamenávali odlišné ohlasy. Tam, kde došlo ke shodě, uvádíme v závorce počet obdobných odpovědí.	

2.3.4. Návrhy ke zvýšení přínosnosti programu

Na závěr souhrnně uvedeme nejčastější návrhy směřující ke zvýšení přínosnosti programu, zvláště ze strany účastníků a lektorů.

Hodnocená část	Návrhy ke zvýšení přínosnosti ze strany účastníků vzdělávacího programu
1. teoretická část	<p><u>Z prvního kola evaluace:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - upravit výběr účastníků či nalézt způsob, jak zmírnit negativní dopad nestejně vstupní úrovně znalostí problematiky KPSS u jednotlivých účastníků na přínosnost programu (např. vstupní předkurz), - vyřadit z programu či zásadně modifikovat nepřínosný blok IT (malá časová dotace a nemožnost okamžitého praktického vyzkoušení) - více prostoru pro sdílení zkušeností - více praktických příkladů, vzorových příkladů tvorby plánu - nácvik skupinového jednání, popřípadě trénink mediačních a facilitačních dovedností <p><u>Z druhého kola evaluace, po zkušenostech z praktické části:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zahrnout více informací z praxe o procesech KPSS či příkladů dobré praxe KPSS - věnovat více pozornosti přípravě vzdělávání triád (program B1), upozornit na jeho organizační náročnost
Praktická část	<p><u>Z druhého kola evaluace:</u></p> <p>pro praktickou část respondenti z řad účastníků nenavrhli žádné změny zaměřené na zvýšení přínosu pro ně samé.</p> <p>Navrhované změny směřovaly zejména ke snížení časové náročnosti vzdělávacího programu pro triády obcí, což by ulevilo nejen (budoucím) vzdělavatelům, ale také účastníkům programu B1 a přispělo k jejich lepší soustředěnosti.</p>
2. teoretická část	<p><u>Ze třetího kola evaluace:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zkrátit, zhustit program této části - pojmut tuto část koncepčněji, stanovit jasné cíle - zlepšit informační servis o aktuálním programu setkání - zlepšit nácvik konzultací

Ještě než se dostaneme ke změnám navrhovaným lektory vzdělávacího programu, budeme se věnovat odpovědím lektorů na související otázku, **zda a kde v průběhu programu zaznamenali kritické momenty**: v získaných odpovědích se opět projevila specifická situace skupiny K5 týmů Královéhradeckého, Středočeského kraje a Kraje Vysočina, na kterou už upozornily odpovědi respondentů z řad lektorů i účastníků v prvním kole evaluace (viz První dílčí závěrečná zpráva).

Dva ze čtyř lektorů uvedli, že vnímali kritické momenty v 1. teoretické části. Jeden z nich uvedl, že **příprava a organizace 1. teoretické části** byly pro lektory velmi náročné (přesné sdělování informací posluchačům, řada změn a doplnění v podmínkách praktické části), druhý **GAC spol. s r.o. je zapsána v OR vedeném Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 95311, IČ: 27087581, DIČ: CZ27087581**

Závěrečná zpráva, březen 2007

dával kritické momenty do souvislosti s nevhodným postojem značné části účastníků jím lektorované skupiny, s jejich neochotou připravovat se na výuku.²²

V praktické části a ve druhé teoretické části nezaznamenali tři lektori žádná kritická místa, lektor pro skupinu K5 týmů Královéhradeckého, Středočeského kraje a Kraje Vysočina však uvedl, že vnímal komplikace v praktické části, které opět vznikaly díky liknavému přístupu některých účastníků. Ve druhé teoretické části pak dle svých slov zaznamenal zlepšení přístupu u části těchto posluchačů.

Odpovědi lektorů týkající se **vnímané náročnosti a kritických momentů programu do značné míry souzněly s návrhy změn**. V těch se lektori opět neshodovali (kromě návrhu zajistit pro další běh programu jiné místo konání, který se vyskytl ve dvou odpovědích).

Návrhy pro zvýšení přínosnosti vzdělávacího programu ze strany lektorů

- jasnější zadání MPSV, popř. větší účast jeho zástupců na vzdělávání
- finanční podílnictví posluchaček a posluchačů
- větší prostor pro přípravu a sladění lektorského týmu
- kvalitnější výběr posluchačů
- změnit místo konání (2)

2.4. Celková lektorská podpora v průběhu programu

V posledním kole evaluace hodnotili respondenti celkovou úroveň podpory, kterou jim poskytli lektori a lektorky (konzultanti a konzultantky) v průběhu vzdělávacího programu, na tříbodové škále: *vynikající - uspokojivá - nedostačující*.

Za celkově vynikající považovala lektorskou podporu celá polovina respondentů. Respondenti na práci lektorských týmů oceňovali zejména profesionalitu, ochotu, operativnost a partnerský přístup. Někteří z nich nadšeně chválili své lektory a lektorky jmenovitě.

Téměř všichni ostatní respondenti hodnotili celkově podporu lektorů jako dostačující. Pokud objasnili důvody svého nižšího hodnocení, zmiňovali **různou kvalitu jejich výkonů**. Přestože někteří z lektorujících byli dle jejich názoru vynikající, jiní se jim jeví jako nevýrazní či méně zdatní.

Výhrady či připomínky, které respondenti v této otázce vyjadřovali, však byly **silně diverzifikované**.²³ Pouze dva z respondentů označili lektorskou podporu za nedostačující.

Shrnutí zhodnocení lektorské podpory v dílčích kolech evaluace naleznete v Přílohách (Tabulka č. 6: Zhodnocení lektorské podpory).

²² „Nepřipravenost velké části posluchačů na setkání. Příčinou byla neochota se teoreticky připravovat (studovat potřebné materiály, zpracovávat domácí úkoly). Někteří posluchači/posluchačky mají nedostatečné znalosti sociální práce.“ (pro skupinu K5 týmů Královéhradeckého, Středočeského kraje a Kraje Vysočina)

²³ Jeden z respondentů uvedl, že se setkal i s lektorem, který se choval nadřazeně, jiný uvedl, že si s lektorem osobnostně nevyhovovali. Jeden z respondentů byl toho názoru, že lektori a lektorky jsou skutečnými odborníky, avšak své možnosti v rámci vzdělávacího programu zcela nevyužili. Poslední z respondentů by ocenil osobnější přístup, který by reflektoval možnosti jednotlivých účastníků.

2.5. Technické a organizační zabezpečení vzdělávacího programu

Obě teoretické části programu se odehrávaly na stejném místě za obdobných podmínek, nabízí se tedy ke srovnání, jak tyto podmínky respondenti v každé z teoretických částí hodnotili. Souhrně lze konstatovat, že respondenti sice vesměs ocenili řešení, kdy je vzdělávání, ubytování i stravování situováno pod jednu střechu, ne všichni byli ale ve výsledku spokojeni. **Více než polovina respondentů si v prvním kole evaluace stěžovala na:**

- nízkou úroveň stravování: nekvalitní, jednotvárná strava, nebyla proplácena vegetariánská jídla, nebyl umožněn výběr jídel s předstihem;
- celkově nevyhovující prostředí, popř. poloha hotelu, kde program probíhal: neochotný personál, velká vzdálenost od centra.

Další nejčastější výhrady se týkaly organizačních záležitostí:

- neuspokojivý postup evidence, případně náhrady absencí, malá tolerance k nim, nerozlišování důvodů absencí (vyjádřila třetina respondentů);
- nejednotnost instrukcí k domácí přípravě dodávaných jednotlivými lektorskými týmy a neustálými změnami programu/harmonogramu (vyjádřila čtvrtina respondentů);
- nedostatek informací o spoluúčastnících i lektorech (vyjádřila čtvrtina respondentů).

V reflexi druhé teoretické části již tři čtvrtiny respondentů neměly žádné výhrady k organizačnímu a technickému zabezpečení, považovali ho za vynikající, profesionální či dostatečné. Ve zbývajících odpovědích se nejčastěji vyskytovaly opět výhrady ke kvalitě služeb hotelu Krystal.

Negativní ohlasy účastníků ohledně organizačního a technického zabezpečení, tak jak je nejčastěji zaznamenali lektori, se týkaly převážně nevyhovujícího zázemí hotelu Krystal.²⁴

V praktické části bylo organizační a technické zabezpečení zcela v režii jednotlivých týmů. Velkou roli v něm ve většině případů sehráli členové týmů, kteří byli zároveň zaměstnanci krajského úřadu: úsilí těchto lidí společně se vstřícným postojem kraje bylo vnímáno jako zásadní pro zajištění komunikace, organizace a technické podpory realizace vzdělávání triád. Výjimku tvořily týmy Zlínského a Pardubického kraje, které realizovaly jednotlivá vzdělávací setkání přímo v obcích, i zde však respondenti velmi oceňovali zázemí, které pracovníci krajských úřadů do praktické části přinesli.

Organizace praktické části byla dle odpovědí účastníků poměrně náročná, a jak uvedli respondenti z 6 týmů, jejímu zvládnutí by prospěla **lepší příprava** v průběhu 1. teoretické části.

---

²⁴ Nízká kvalita ubytování, stravování, ale i nevyhovující učebny: malé, nepohodlné židle.

2.6. Zhodnocení připomínkování, tvorby a konečných verzí materiálů

V průběhu vzdělávání triád v programu B1 lektorující týmy shromažďovaly od účastníků podněty ke *Kapitolám-Metodikám*, *Vzdělávacímu programu pro účastníky procesů plánování sociálních služeb* a *Návrhu dalšího metodického vedení systému plánování sociálních služeb*, členové lektorujících týmů také přispívali svými podněty. V posledním kole evaluace se pak respondenti vyjadřovali ke kvalitě tohoto připomínkovacího procesu, případně konečné verzi vytvořených dokumentů / materiálů.

2.6.1. Připomínkování a tvorba materiálů

U každého jednotlivého materiálu vždy přibližně **ve třech čtvrtinách** odpovědí vyjadřovali respondenti **spokojenost** s průběhem připomínkování a zpracování připomínek. Spokojeni byli zejména s tím, že proces připomínkování byl otevřený širokému okruhu lidí. Někteří vyjadřovali také důvěru v odpovědný přístup realizátorů projektu, zatímco další oceňovali avizované dopracování přehledové úvodní kapitoly *Kapitol - Metodik*. Výhrady, které se vyskytly v ostatních odpovědích, uvádíme v Přílohách (Tabulka č. 7: Výhrady ke způsobu připomínkování a tvorbě materiálů)

Šestina až pětina všech respondentů se k této otázce nevyjádřila: buď respondenti uvedli, že se necítí kompetentní posuzovat kvalitu připomínkovacího procesu, většinou z důvodu neznalosti konečné verze materiálu a v ní zpracovaných připomínek, nebo vůbec neodpověděli.

2.6.2. Konečné verze materiálů

V posledním kole evaluace měli respondenti možnost vyjádřit se ke konečné verzi *Kapitol - Metodik*. Bohužel její zveřejnění bylo posunuto až na samotný závěr vzdělávacího programu, což se projevilo ve sníženém počtu vyjádření k této otázce. **Více než polovina odpovědí vyjadřovala spokojenost až nadšení z konečné verze *Kapitol - Metodik*, v níž zaznamenali velký kvalitativní posun k lepší srozumitelnosti, přehlednosti a využitelnosti.** Ostatní respondenti, přibližně pětina, vyjádřili částečné výhrady. Ty se týkaly zejména přílišné složitosti, nesrozumitelnosti materiálu, s tím, že by bylo dobré začlenit do konečné verze shrnující přehledovou kapitolu. Tomuto návrhu vyšli tvůrci *Kapitol – Metodik* vstříc vložением kapitoly Obecná metodika.

Respondenti se také vyjadřovali **ke konečné verzi *Vzdělávacího programu pro plánování rozvoje sociálních služeb*** (původně Vzdělávací program pro realizátory KPSS): tu **v naprosté většině považovali za vynikající a dobře zpracovanou**, popř. prověřenou časem.

Různorodé dílčí výhrady vyjádřili respondenti v 6 odpovědích.²⁵ Několik respondentů se nevyjádřilo z důvodu neznalosti s konečné verze.

²⁵ Uvádíme jednotlivé návrhy a připomínky:

2.7. Výhledy

V posledním kole evaluace jsme požádali účastníky, aby se vyjádřili k některým otázkám týkajícím se jejich budoucí praxe, a to:

- jakou roli chtějí v budoucnu v systému plánování sociálních služeb zastávat;
- zda vnímají navrhované další metodické vedení tohoto systému jako podporu pro svou další činnost;
- jak jsou spokojeni s plánem činnosti svého týmu na následující rok;
- kde vnímají příležitosti a ohrožení pro tuto budoucí činnost.

Nakonec, jako určitý kontrapunkt, řadíme do této kapitoly i souhrn odpovědí, v nichž lektori hodnotili připravenost posluchačů a týmů z jimi lektorovaných skupin na budoucí praxi.

2.7.1. Budoucí role absolventů v systému plánování sociálních služeb

Mezi nejčastěji uváděnou roli, již chtějí respondenti v systému plánování sociálních služeb zastávat, patřila role metodika. K této roli se přikláněla více než polovina respondentů, nejčastěji v kombinaci s rolí vzdělavatele. Respondenti většinou nerozlišovali, zda se jedná o roli metodika na krajské či lokální úrovni. Z odpovědí dále vyplývá, že řada respondentů se chystá role rozmanitě kombinovat, někteří se ještě nerozhodli a budou čekat, jaká příležitost je osloví. Několik málo respondentů (4) chce působit pouze v roli lektora – vzdělavatele, případně ji kombinovat s poradenskou činností.

2.7.2. Význam navrhovaného metodického vedení systému plánování sociálních služeb

Respondenti se dále vyjadřovali k otázce, zda-li navrhované další metodické vedení systému KPSS zajišťuje dostatečnou podporu jejich budoucí činnosti. Naprostá většina respondentů vyjádřila důvěru v navrhované další vedení, čtvrtina z celkového počtu s dílčími výhradami. Pět respondentů se vyjádřilo kritičtěji.²⁶ Souhrn všech hodnocení naleznete v Přílohách (Tabulka č. 8: Význam navrhovaného metodického vedení).

-
- program je příliš teoretický, je potřeba ho upravovat adekvátně potřebám a pozicím účastníků(2); Další respondenti navrhovali pro zefektivnění programu, případně zlepšení konečné verze dokumentu:
  - zkrátit časovou dotaci programu(Pozn.:častý požadavek v reflexi náročnosti praktické části)
  - uspořádat témata podle stanoveného sledu procesů kpss
  - vypustit některé části jako tvorba projektů, komunikace;
  - rozšířit program do oblastí jako jsou lektorské dovednosti, facilitace, konzultace atd..

²⁶ Dvě obsáhlejší připomínky zde uvádíme:

A: „Tento systém mě, jako metodika, ohrožuje. Jestliže mé názory, jako zkušeného metodika s praxí z mnoha měst, nejsou vůbec brány v potaz a metodiku vytvářejí pouze lidé z jedné organizace, lze předpokládat, že i konečná verze bude podporovat potřeby a plány této organizace a ostatní metodiky vyčleňovat...( )...Tento dokument posunuje projednávanou problematiku zcela mimo oblast sociálních služeb a ustavuje jakési národní supervizory a garanty na základě nejasných kompetencí.“

Závěrečná zpráva, březen 2007

2.7.3. Plán činnosti týmu na další rok

V závěrečných setkáních vzdělávacího programu se měli účastníci věnovat vypracování plánu práce pro svůj krajský tým na další rok (na období jaro 2007 - jaro 2008), včetně řešení otázky postavení a kompetencí týmu v kraji a formy spolupráce s krajem, což bylo jednou z podmínek úspěšného absolvování programu. V závěrečném kole evaluace účastníci hodnotili dosavadní podobou tohoto plánu.

Spokojenost jsme zaznamenali v odpovědích 8 týmů Zlínského, Karlovarského, Olomouckého, Libereckého, Jihočeského kraje a kraje Vysočina, dále Pardubického a Ústeckého kraje, kde se však k plánu nevyjádřili všichni respondenti. Respondenti z těchto týmů považovali plán za **optimální a reálný**. V menší míře poukazovali na vhodnost dalších úprav.

Provizornost plánu akcentovali respondenti z týmu Jihomoravského kraje. Výraznější nespokojenost s podobou plánu práce jsme zaznamenali v některých odpovědích členů týmu Středočeského kraje.²⁷ Specifická situace nastala v týmech Plzeňského, Královéhradeckého kraje a týmu Hlavního města Prahy, kde členové týmu nevytvářeli společný plán.

Souhrn hodnocení plánu činnosti v jednotlivých týmech naleznete v Přílohách (Tabulka č. 9: Zhodnocení plánu činnosti krajského týmu na rok 2007 – 2008).

2.7.4. Příležitosti a ohrožení činnosti týmů

V posledním kole evaluace se respondenti zamýšleli nad příležitostmi a možnými ohroženími činnosti svého krajského týmu v letošním roce.

Nejčastěji dle odpovědí vnímali respondenti příležitost pro rozvoj své činnosti ve **vstřícném postoji kraje** – tento názor sdílela třetina všech respondentů a objevil se v odpovědích členů 9 krajských týmů. Ti dále tento vstřícný postoj upřesňovali jako zájem kraje spolupracovat při tvorbě střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb a společně se podílet na dalších aktivitách a projektech. Méně často jej charakterizovali jako „politickou podporu“.

Dalšími nejčastěji zaznamenanými příležitostmi pro další činnost týmů byly:

B: „Podle mě je celý systém příliš sešněrovaný pravidly a odporuje tak principu KP – přání lidí jsou více než normy. Vytvoření standardů kvality procesu plánování přinese pouze to, že plány se stanou formálními a lidé si je nebudou moci vytvářet dle svých představ. Ztratí tak motivaci k tomu, aby se jimi zabývali, protože zase budou mít nařízeno shora, jak a co mají dělat.“

²⁷ „Připadalo mi nesmyslné psát podrobný plán na další rok, když nám nikdo nebyl schopen poradit, jak by to například mohlo vypadat. Věnovat tolik času a energie něčemu virtuálnímu mi přišlo jako naprostá ztráta času, taky mne to vůbec nebavilo. Nebylo to efektivní. Podle mne měla proběhnout včas nějaká burza nápadů na budoucí fungování krajských týmů. Know how ostatních jsme se stejně dozvěděli při obhajobách, ale to už bylo pozdě na to, zakomponovat nějaké dobré tipy do vlastního plánu. To je prostě škoda. Nebylo nám umožněno využít zkušeností a tipů z jiných krajů, tomu jsme se museli věnovat po skončení programu. Dost mne to otrávil. Lektora toto prostě nezajímalo. Bohužel kolegyně z kraje mi nevěřily včas, že se již nic zásadního nezmění do konce vzdělávání, stále jsme čekali, kdy přijde ta dobrá rada, jak na to...takže podle toho jsme dopadly, myslím, že náš plán je ze všech nejméně smysluplný.“

Závěrečná zpráva, březen 2007

- **kvalitní, akceschopný tým** – uvedla více než čtvrtina respondentů, členové 7 krajských týmů;
- **poptávka po jejich odbornosti ze strany obcí** – to uvedla čtvrtina respondentů z devíti krajských týmů. Zde nejčastěji vnímali příležitost viděli v tom, že obce mají potřebu a zájem o vzdělávání, metodickou podporu, supervize týkající se procesů KPSS. Méně často uvedli jako příležitost k rozvoji činnosti týmu fakt, že v obcích daného kraje jsou již procesy KPSS nastartované;

Dále respondenti častěji zmiňovali jako oblasti, které skýtají příležitosti pro podporu činnosti krajských týmů **možnosti financování aktivit ze Strukturálních fondů EU, legislativní podporu systému KPSS a podporu ze strany neziskových organizací zaměřujících se na KPSS.**

Za **potenciálním ohrožení** pro činnost jejich týmu v nastávajícím období považovali respondenti nejčastěji:

- **oslabení týmu**, způsobené zejména omezenými časovými možnostmi jednotlivých členů, případně rozdílností priorit členů týmu;
- **komplikace ve spolupráci s krajem** (resp. Magistrátu Hlavního města Prahy), v podobě nedostatečné politické podpory, změny politického klimatu, nedosažení dohody o spolupráci;
- **komplikace ve spolupráci s obcemi**, zejména v podobě nezájmu obcí o plánování sociálních služeb, případně jejich nezájem o vzdělávání triád nebo nedostatečné možnosti financování;
- **konkurenci** ze strany neakreditovaných metodiků a organizací zabývajících se plánováním sociálních služeb;
- **problémy s financováním činnosti**²⁸, neúspěch při žádosti o grant.

Souhrny odpovědí naleznete v Přílohách (Tabulka č. 10: Příležitosti pro rozvoj činnosti krajských metodiků v dalším roce a Tabulka č. 11: Možná ohrožení činnosti krajských metodiků v dalším roce).

---

²⁸ Problémy s financováním dle odpovědí zřejmě částečně narušily činnost týmu Středočeského kraje. Uvádíme zde pro dokreslení reakci jednoho z členů týmu, který vyjadřuje názor, že v průběhu vzdělávacího programu nedošlo ke vhodnému nasměrování jejich týmu k řešení otázky financování další činnosti: „...pokud bychom byly (naše skupina metodiček) upozorněny včas, tedy na začátku kurzu, že již máme začít FOFREM shánět finance na fungování týmu, mohli jsme již nyní práci vykonávat. Toto nám nikdo neřekl, byli jsme v domnění, že naše fungování bude finančně zajišťovat kraj, že nás bude najímat. Tohle byla opravdu naivní představa, ale nikdo nám ani tuto představu nevyvracel, když byla námi sdělována. Nyní tedy budeme bez financí, v čemž vidím největší slabinu. Očekávám rychlý rozpad týmu, každá se asi bude snažit napsat grant v rámci své mateřské organizace...“

Závěrečná zpráva, březen 2007

2.7.5. Přípravenost na praxi z hlediska lektorů

Tři ze čtyř lektorů, kteří nám poskytli své odpovědi v závěrečném kole evaluace, jsou přesvědčeni, že posluchači programu jsou **dobře připraveni** na budoucí praxi, a jak zdůraznil jeden z nich, hlavně motivováni. Avšak jeden z nich, lektor skupiny K5, ve které pracovaly týmy Libereckého, Zlínského a Pardubického kraje, se domnívá, že týmové spolupráce jsou schopny pouze dva z těchto týmů.²⁹ Lektor skupiny K5, ve které pracovaly týmy Královéhradeckého, Středočeského kraje a Kraje Vysočina, uvedl, že tyto týmy jsou připraveny nesterajně.³⁰ Od lektorů skupiny K5, ve které pracovaly týmy Karlovarského, Moravskoslezského a Ústeckého kraje, jsme bohužel nezískali odpověď.

Jak zdůraznil jeden z lektorů, do budoucna je důležité **zůstat s absolventy programu v kontaktu a nabídnout jim další podporu**: možnosti dalšího vzdělávání, možnost dále se setkávat a sdílet zkušenosti. Pro informaci o dalších vzdělávacích potřebách účastníků programu viz kapitolu 2.2.5. Oblasti pro další rozvoj. Souhrn odpovědí naleznete též v Přílohách (Tabulka č. 5: Oblasti pro další rozvoj).

3. Závěrečné shrnutí a doporučení

Zjištění, ke kterým jsem dospěli na základě informací získaných v rámci jednotlivých evaluací, můžeme shrnout následujícím způsobem:

- program byl respondenty hodnocen většinou jako **přiměřeně náročný**, přičemž praktická část byla vnímána častěji jako náročnější, naopak 2. teoretická část byla častěji vnímána jako nenáročná, dokonce velmi nenáročná. Celkově byl pro respondenty program **náročný především časově**;
- **podpora za strany lektorů** byla naprostou většinou respondentů **hodnocena pozitivně**, polovina respondentů ji považovala za vynikající;
- **přínosnost jednotlivých částí** nebyla respondenty vnímána stejně: zatímco 1. teoretická část a část praktická byly dle odpovědí účastníků programu vnímány vesměs jako přínosné, druhá teoretická část v tomto směru nebyla hodnocena zcela pozitivně. Značnou částí respondentů byla vnímána jako improvizovaná, méně zacílená a méně přínosná.
- celkový **přínos programu ke zvýšení úrovně znalostí a dovedností** potřebných pro roli metodika – vzdělavatele plánování sociálních služeb byl dle odpovědí většiny účastníků **jednoznačný**;

²⁹ Lektor uvedl, že členové dvou z těchto tří krajských týmů jsou schopni týmové spolupráce v praxi, přičemž jeden z týmů by potřeboval další intenzivní podporu v odborných otázkách i organizačních záležitostech. Třetí tým je složen z výrazných individualit, jednotliví členové, v praxi nepochybně obstojí, ale jako tým dle názoru lektora mnoho nedosáhnou.

³⁰ „Posluchačky a posluchači Královéhradeckého kraje připraveni výborně, Středočeského velmi dobře a posluchačky a posluchači Kraje Vysočina připraveni velmi slabě (tři posluchači nepřipraveni, jeden posluchač a jedna posluchačka připraveni velmi dobře).“

Závěrečná zpráva, březen 2007

- o pouze v některých oblastech zaznamenávali respondenti **menší pokrok**: v oblasti znalostí to bylo v těch oblastech, na jejichž rozvoj se primárně nebo ve větší míře program nezaměřoval, a to ve znalosti příslušné legislativy a znalosti širšího kontextu plánování sociálních služeb. Zaznamenaná rezerva je podle nás také důsledkem toho, že vzdělávací program probíhal v době, kdy ještě nedošlo k ustálení systému plánování sociálních služeb. Vyrovnávání se s touto nejistotou (nevyjasněné postavení metodiků a jejich vztah ke krajským úřadům, absence legislativního ukotvení povinnosti obcí plánovat sociální služby , atp...) bylo podle některých účastníků programu, tak i některých lektorů poměrně náročné. Další oblastí, o které by podle nás bylo možné uvažovat jako o méně rozvíjené, je oblast komunikačních, mediačních a facilitačních dovedností.
- o jedním z důležitých přínosů, jak je vnímali účastníci vzdělávacího programu, bylo samotné **setkávání lidí ze souvisejících oborů, navázání kontaktů a vytvoření vztahů důležitých pro budoucí praxi**, a to nejen na celorepublikové a krajské úrovni, ale díky zařazení praktické části i na úrovni obcí;
- o **většina týmů je dle odpovědí dostatečně připravena na budoucí praxi, 8 týmů považuje svůj plán činnosti na další rok za optimální**. Komplikace očekávají některé členky týmu Středočeského kraje, kvůli problémům s financováním činnosti a názorovým neshodám v týmu. U dvou až tří dalších týmů je na základě odpovědí možné v budoucnu předpokládat nedostatek týmové spolupráce. Bohužel se nám nepodařilo získat hodnocení připravenosti u všech týmů, chybí odpovědi od lektorů skupiny K5, v níž pracovaly týmy Karlovarského, Moravskoslezského a Ústeckého kraje.

Doporučení pro případný další běh vzdělávacího programu pro krajské metodiky – vzdělavatele plánování sociálních služeb

Na základě hodnocení respondentů z řad účastníků a lektorů a na základě nejčastěji uváděných návrhů na zvýšení efektivity hodnoceného programu zde formulujeme doporučení pro případný další běh tohoto vzdělávacího programu.

Pro 1. teoretickou část programu doporučujeme

- **zvážit možnosti úpravy organizačních pravidel a rozložení výuky** 1. teoretické části programu s cílem zmírnění časové náročnosti (omezit objem domácí přípravy, popřípadě domácí přípravu jinak rozložit, snížit nároky na docházku);
- **věnovat pozornost přípravě účastníků na organizační náročnost praktické části programu;**
- při cvičeních **pracovat více s konkrétními, reálnými příklady situací z praxe** plánování sociálních služeb.

Pro praktickou část doporučujeme:

Závěrečná zpráva, březen 2007

- zvážit **úpravu pravidla**, které ukládá týmům povinnost realizovat v průběhu praktické části dva **konzultační dny**;
- případně zvážit úpravu forem lektorské podpory: např. nahradit jeden konzultační den dnem supervizním.

Pro 2. teoretickou část programu doporučujeme:

- **lépe strukturovat obsah jednotlivých setkání** s cílem zvýšení přínosnosti, popř. náročnosti: (jasně stanovit cíle jednotlivých setkání, méně opakovat témata);
- případně **zkrátit časovou dotaci** této části (navrhovala třetina respondentů).

Pro obě teoretické části programu doporučujeme:

- věnovat **více prostoru tréninku komunikačních, mediačních a facilitačních dovedností**;
- věnovat **větší pozornost organizačnímu a technickému zabezpečení programu** (zvážit změnu místa konání).

Pro vzdělávací program celkově doporučujeme:

- zvážit možnosti, jak **zmírnit dopad počáteční nestejně úrovně znalostí problematiky plánování sociálních služeb u jednotlivých účastníků** na kvalitu a přínosnost programu (například zavést „předkurz“ pro méně zkušené zájemce o účast);
- zvážit možnosti finanční spoluúčasti účastníků.

Doporučení pro další vzdělávání krajských metodiků – vzdělavatelů plánování sociálních služeb

Na základě odpovědí účastníků i lektorů doporučujeme zabývat se v rámci dalšího metodického vedení systému plánování sociálních služeb otázkou dalšího vzdělávání metodiků, a to s ohledem na jejich potřeby.

Kromě **ustavení platformy pro setkávání a výměnu zkušeností** z praxe měli respondenti z řad budoucích metodiků - vzdělavatelů plánování sociálních služeb zájem zejména o to, **rozšiřovat své znalosti širšího kontextu plánování sociálních služeb**:

- získávat aktuální informace o systému plánování sociálních služeb jako takovém a jeho změnách;
- získávat aktuální informace o legislativním kontextu systému plánování sociálních služeb a jeho (připravovaných) změnách;
- a prohlubovat znalosti týkající se sociálních služeb včetně jejich financování a standardů kvality.

Výraznější část respondentů také vyjádřila potřebu **dále prohlubovat teoretickou znalost** související s plánováním sociálních služeb.

4. Přílohy – tabulky

Tabulka č. 1: Hodnocení úrovně znalostí

Tabulka ukazuje, jak respondenti hodnotili v rámci dotazníku úroveň svých znalostí v daných kategoriích, retrospektivně před vstupem do vzdělávacího programu a aktuálně v jeho závěru či po jeho ukončení. Tuto úroveň vyjadřovali pomocí šestibodové škály: 1 - výborná, 2 - velmi dobrá, 3 - dobrá, 4 - dostatečná, 5 - nedostatečná, 6 - nulová. V tabulce uvádíme počet odpovědí v každé dané variantě.

znalost základních principů plánování sociálních služeb

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	0	3	6	4	16	7	5
PO	0	0	0	0	5	22	14

znalost procesu plánování sociálních služeb a jeho jednotlivých fází včetně schopnosti argumentovat pro udržení jejich daného sledu

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	0	2	10	6	11	10	2
PO	0	0	0	0	8	19	14

znalost jednotlivých Metodik plánování sociálních služeb, jejich souvislostí a kritických momentů

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	0	12	6	10	9	4	0
PO	0	0	1	2	8	22	8

znalost příslušné legislativy, vytváření smluv

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	1	7	4	10	9	4	6
PO	1	2	1	4	18	9	6

znalost konkrétní situace rozvoje plánování sociálních služeb v daném kraji

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	0	4	7	8	7	9	6
PO	0	0	1	0	9	16	15

znalost širšího kontextu plánování sociálních služeb, povědomí o evropských zkušenostech

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	0	7	6	11	11	4	2
PO	0	1	1	8	14	14	3

Závěrečná zpráva, březen 2007

Tabulka č. 2: Hodnocení úrovně dovedností

Tabulka ukazuje, jak respondenti hodnotili v rámci dotazníku úroveň svých dovedností v daných kategoriích, retrospektivně před vstupem do vzdělávacího programu a aktuálně v jeho závěru či po jeho ukončení. Tuto úroveň vyjadřovali pomocí šestibodové škály: 1 - výborná, 2 - velmi dobrá, 3 - dobrá, 4 - dostatečná, 5 - nedostatečná, 6 - nulová. V tabulce uvádíme počet odpovědí v každé dané variantě.

zprostředkovávat obsah Metodik účastníkům plánování sociálních služeb v obcích

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	0	13	8	6	5	7	2
PO	0	0	0	2	8	20	11

propojovat obsah Metodik s konkrétními situacemi v obcích

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	0	16	5	7	5	4	4
PO	0	0	0	1	10	18	12

vyučovat plánování sociálních služeb

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	2	8	8	8	7	4	4
PO	1	0	0	0	8	18	14

poskytovat metodické vedení, konzultace a supervize, vést účastníky procesem KPSS

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	2	6	9	4	9	6	5
PO	2	0	0	2	6	18	13

zhodnotit kvalitu procesů plánování sociálních služeb v konkrétní obci a navrhnout funkční postupy

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	2	8	8	8	7	5	3
PO	2	1	0	3	10	14	11

podporovat tvořivé prostředí a vzájemnou komunikaci mezi účastníky KPSS, vyjednávat a řešit konflikty

známka	neuveď/a	6	5	4	3	2	1
PŘED	2	5	2	6	12	8	6
PO	2	0	0	1	9	18	11

Závěrečná zpráva, březen 2007

Tabulka č. 3: Přínos vzdělávacího programu k rozvoji znalostí účastníků

Vnímaný posun v úrovni znalostí	A	B	C	D	E	F
Výrazné zlepšení	6	9	13	5	9	6
Zlepšení jakékoliv	33	36	38	23	30	28
Hodnotilo celkem	41	41	41	40	41	41
Bez pokroku celkem	8	5	3	17	11	13
z toho „začátečnicků“	0	0	0	6	1	5
z toho „pokročilých“	0	0	1	3	1	4
z toho „znalců“	8	5	2	8	9	4
Nehodnotil/a	0	0	0	1	0	0

Legenda:

A - znalost základních principů plánování sociálních služeb

B - znalost procesu plánování sociálních služeb a jeho jednotlivých fází včetně schopnosti argumentovat pro udržení jejich daného sledu

C - znalost jednotlivých Metodik plánování sociálních služeb, jejich souvislostí a kritických momentů

D - znalost příslušné legislativy, vytváření smluv

E - znalost konkrétní situace rozvoje plánování sociálních služeb v daném kraji

F - znalost širšího kontextu plánování sociálních služeb, povědomí o evropských zkušenostech

Tabulka č. 4: Přínos vzdělávacího programu k rozvoji dovedností účastníků

Posun v úrovni dovedností	A	B	C	D	E	F
Výrazné zlepšení	16	17	16	11	11	3
Zlepšení jakékoliv	37	37	33	33	34	22
Hodnotilo celkem	41	41	39	39	39	39
Bez pokroku celkem	4	4	6	6	5	17
z toho „začátečnicků“	2	0	0	0	2	1
z toho „pokročilých“	0	0	1	0	1	3
z toho „znalců“	2	4	5	6	2	13
Nehodnotil/a	0	0	2	2	2	2

Legenda:

A - zprostředkovávat obsah Metodik účastníkům plánování sociálních služeb v obcích

B - propojovat obsah Metodik s konkrétními situacemi v obcích

C - vyučovat plánování sociálních služeb

D - poskytovat metodické vedení, konzultace a supervize, vést účastníky celým procesem plánování sociálních služeb

E - zhodnotit kvalitu procesů plánování sociálních služeb v konkrétní obci a navrhnout funkční postupy

F - podporovat tvořivé prostředí a vzájemnou komunikaci mezi účastníky KPSS, vyjednávat a řešit konflikty

Závěrečná zpráva, březen 2007

Tabulka č. 5: Oblasti pro další rozvoj

Oblasti, ve kterých se účastníci potřebují dále rozvíjet	Počet odpovědí
Praxe obecně	10
Průběžně sledovat platnou legislativu, udržovat přehled o záměrech MPSV v této oblasti (případně mít možnost aktivního vstupování do přípravy těchto strategií a koncepcí)	7
Získávat aktuální informace o systému plánování sociálních služeb a jeho změnách na úrovni MPSV a ČR	7
Rozšiřovat si znalosti z oblasti sociálních služeb, včetně standardů kvality sociálních služeb	7
Průběžně prohlubovat teoretické znalosti o procesu KPSS, případně rozšiřovat znalosti nad rámec Kapitól – Metodik a sledovat změny Kapitól – Metodik	7
Praxe z činnosti na úrovni obcí i kraje	6
Školení, lektorování: průběžné oživování dovedností, výměna zkušeností vzdělavatelů	5
Supervize	5
Sdílet praktické zkušenosti s ostatními týmy	5
Komunikační dovednosti, řešení konfliktů	4
Konzultační dovednosti	3
Standardy KPSS	3
Metody plánování na krajské a republikové úrovni	2
Zjišťování potřeb uživatelů	1
Metodické vedení triád obcí	1
Oblast PR - návrhy řešení propagace	1
Znalosti financování sociálních služeb	1

Závěrečná zpráva, březen 2007

Tabulka č. 6: Zhodnocení lektorské podpory

část	Shrnutí většinového hodnocení	Nejčastější výhrady
1. teoretická část	bez výhrad k pedagogickým schopnostem a odborné erudici lektorů (tři čtvrtiny respondentů)	výhrady k výkonu lektorů: <ul style="list-style-type: none"> - vyučující nedokázal předat své zkušenosti z praxe, neprojevil erudici - při vlastních hodinách byl málo aktivní či málo využíval „oživující“ techniky a prvky - byl příliš kritický k názorům účastníků
	bez výhrad ke způsobu hodnocení svých výkonů (tři čtvrtiny respondentů)	výhrady ke zpětné vazbě: <ul style="list-style-type: none"> - je nedostatečná či příliš tolerantní - obsahuje málo konkrétních doporučení nebo opomíjí hodnocení pedagogických schopností - omezuje se pouze na hodnocení výkonu při jednotlivých prezentacích vyučovacích hodin programu B1
	maximální spokojenost s interaktivním vedením výuky (tři čtvrtiny respondentů)	vysoce diferencované
Praktická část	vysoká kvalita konzultací, přístup konzultantů velmi profesionální a přínosný (všichni respondenti)	bez výhrad
	Nevyhovující forma lektorské podpory: Některé týmy dle odpovědí neměly zájem využít možnosti druhého konzultačního dne. Možnost osobních konzultací byla částí respondentů ceněna více.	<ul style="list-style-type: none"> - malá operativnost konzultačního dne, který se musel domlouvat předem - povinnost realizovat 2 konzultační dny, i přesto, že v týmu neměli potřebu konzultovat. Částečně to vedlo některé týmy k tomu, aby pojaly konzultační den jako formalitu. - náročné zasvětit „vzdáleného“ konzultanta do problémů rozběhlé realizace vzdělávacího programu³¹
2. teoretická část		Výtky směřovaly spíše ke nekonceptnosti této části, v malé míře se vyskytly výhrady, směřované k výkonu lektorů: <ul style="list-style-type: none"> - nedostačující připravenost na jednotlivá setkání - zbytečné protahování aktivit, přílišná improvizace
Celý program	Polovina respondentů hodnotila podporu lektorů jako vynikající. Téměř všichni ostatní respondenti jako dostatečnou.	

³¹ Návrh na zlepšení: „Zajímavé by mohlo být, kdyby se lektori více účastnili i praktické části – např. by byli jedním z členů týmu (např. by byli jen 4 školení metodici a pátým by byl jejich lektor, který by poskytoval přímou zpětnou vazbu.)“

Tabulka č. 7: Výhrady ke způsobu připomínkování a tvorbě materiálů

Kapitoly-Metodiky	<ul style="list-style-type: none"> - získávání připomínek v praktické části probíhalo v časové tísní, což bylo na škodu věci a zapojení účastníků B1 do připomínkování bylo nedostatečné, v krátkém období 1 měsíce nebylo možné dostat od účastníků zpětnou vazbu ke všem kapitolám (3) - nebyla dostatečně objasněn postup vypořádávání připomínek: vazba mezi změnami v Metodikách - Kapitolách a podněty účastníků
Vzdělávací program pro účastníky procesů plánování sociálních služeb	<ul style="list-style-type: none"> - chybí informace o tom, jak byly podněty vypořádány (3) - chyběla diskuse ve skupinách, namísto pouhého odevzdání písemných podkladů - přes legitimní připomínky účastníků k organizaci vzdělávání stále trvá na původním pojetí, mimo jiné na setkávání pětkrát po dvou dnech - pro některé účastníky, hlavně z řad veřejnosti, bylo připomínkování příliš složité a odborné
Návrh dalšího metodického vedení systému plánování sociálních služeb	<ul style="list-style-type: none"> - diskuse k návrhu byla špatně organizovaná: nepřehledná, zmatek v různých verzích návrhu - získávání připomínek od zástupců obcí bylo obtížné (2) - chyběl širší připomínkový proces s diskusemi se zástupci obcí, poskytovatelů a dalších aktérů - chyběly informace, jak či zda-li vůbec byly podněty vypořádány (2)
Poznámka: Výhrad nebylo mnoho a byly dosti diverzifikované. Pokud v několika odpovědích respondentů došlo ke shodě, uvádíme v závorce jejich počet.	

Tabulka č. 8: Význam navrhovaného metodického vedení

Hodnocení	Komentáře, poznámky, připomínky
Navrhované další vedení jednoznačně přispěje k podpoře činnosti metodiků/vzdělavatelů (16)	<ul style="list-style-type: none"> - oceňují ideu navrhovaného zastřešujícího institutu „NIK“ (2) - k lepší podpoře určitě přispěje i vznik poboček Komunitního plánování o.p.s.
Navrhované další vedení systému přispěje částečně k podpoře činnosti metodiků/vzdělavatelů (10)	<p>Pro zvýšení efektivity navrhovaného systému dalšího vedení je dle těchto respondentů nutné:</p> <ul style="list-style-type: none"> - legislativně ukotvit podporu metodiků-vzdělavatelů, a to i ze strany MPSV a kraje: „certifikát nestačí“ (4) - vyřešit souběh rolí <i>koordinátor, místní metodik a krajský metodik</i> (2) - vyjasnit obsah některých termínů (např. SPRSS krajů) - zajistit další podporu za strany MPSV: zakotvit využitelnost vyškolených metodiků ve vypisovaných dotačních programech, propagace - vyjasnit podobu dalšího podpůrného vzdělávání krajských metodiků - dodat standardy kvality pro KPSS
Navrhované metodické vedení systému nepřispěje k podpoře činnosti metodiků/vzdělavatelů (5)	<p>Respondenti vyjádřili rozdílné výhrady:</p> <ul style="list-style-type: none"> - celkově velmi problematické ustavení supervizorů a garantů na národní úrovni, může zvýhodnit jednu organizaci - systém je příliš formalizovaný, to může realizátory KPSS odradit - návrh neřeší další vzdělávání metodiků - návrh neřeší podporu systematicky
Nemá jasný názor (3)	
Nehodnotil/a (7)	
Poznámka: Pokud v odpovědích respondentů došlo ke shodě, uvádíme v závorce počet těchto odpovědí, a to jak u souhrnného hodnocení, tak i u komentářů či vysvětlujících poznámek.	

Závěrečná zpráva, březen 2007

Tabulka č. 9: Zhodnocení plánu činnosti krajského týmu na rok 2007 – 2008

Tým	Shrnutí odpovědí
HMP	Jeden z respondentů uvedl, že vzhledem ke své stávající činnosti a v současnosti probíhajícímu projektu na území hl. m. Prahy zpracovával svůj vlastní plán činnosti, a s tím je spokojen. Další dva respondenti se ve vyjádření ke společnému plánu zbytku týmu neshodli: jeden ho považoval za optimální, druhý nebyl spokojen, ale považoval plán vzhledem k situaci v kraji za realistický.
JČ	Tři respondenti vyjádřili přesvědčení, že plán je optimální. Dle názoru posledního si nemohou být jisti, 2. teoretické část jim neposkytla možnost se plánem více zabývat, jeho kvalitu ukáže praxe.
JM	Oba respondenti chápou podobu plánu jako provizorní, je třeba ho dále přizpůsobovat vývoji situace v oblasti KPSS. Dle slov jednoho z respondentů plán sestavili formálně, aby vyhověli požadavkům vzdělávání.
KV	Všichni tři respondenti jsou s výslednou podobou plánu spokojeni.
KH	Jeden z respondentů nepovažuje plán za optimální, je to vstupní materiál ve fázi analýzy plánovacího procesu, je potřeba zapojit více poskytovatele a uživatele a rozpracovat priority a opatření. Druhý z respondentů se k plánu nevyjádřil, z důvodu, že nemají společný plán činnosti pro tým.
LB	Všichni tři respondenti vyjádřili spokojenost s podobou svého plánu. Ten dále rozvíjí.
MS	Dva z respondentů vidí plán práce jako reálný, proveditelný a užitečný, zároveň prozatímní. Jeden z nich považuje plán za rámcový: dle jeho slov, tým předpokládá, že aktivit nakonec bude více, uplatnitelnost plánu je závislá na dosažení dohody s krajem. Třetí z respondentů nesouhlasí s tlakem na formalizaci a jednotnost plánu: dle jeho slov to povede k vytvoření příliš sešněrovaných struktur a postupů.
OL	Všichni respondenti považují plán v zásadě za optimální. Jeden z nich upozornil na to, že plán odpovídá vnějším faktorům (postoj Kraje, novela zákona č. 108) a musí na jejich případnou změnu reagovat. Další z respondentů vnímal plán spíše jako obecný, konkretizaci má přinést až další spolupráce týmu.
PB	Dva respondenti vyjádřili spokojenost s plánem. Jeden se nevyjádřil.
PL	Oba respondenti z tohoto týmu uvedli, že vytvářeli pouze individuální plány činnosti a oba jsou se svým plánem spokojeni.
SČ	V rámci tohoto týmu panovala neshoda v hodnocení plánu činnosti. Jeden z respondentů považoval plán za optimální, slabiny viděl spíše v týmu. Ostatní tři respondenti nebyli s plánem spokojeni: Podle názoru jednoho respondenta je nutné plán dopracovat. Další z respondentů uvedl, že v členové týmu nedosáhli shody v představách a společný plán „tvořily z donucení“. Poslední z respondentů viděl problém v koncepci vzdělávacího programu, která neumožnila se tvorbě plánu více věnovat.
ÚL	Jeden z respondentů považuje plán činnosti týmu, vzhledem k jeho personálnímu složení za optimální. Druhý plán dle svých slov nemohl zatím kvalifikovaně posoudit.
VY	Všichni tři respondenti jsou dle odpovědí s výslednou podobou plánu spokojeni.
ZL	Všichni čtyři respondenti jsou s podobou plánu spokojeni. Jeden z respondentů upřesnil, že plán považuje za reálný a aktivity v něm nastavené naplňují cíle týmu. Druhý uvedl, že plán odpovídá možnostem členů týmu a vyjádřil názor, že nadále budou muset věnovat větší pozornost proniknutí do tvořících se krajských struktur.
Legenda: Použité zkratky pro týmy jednotlivých krajů HMP – Hlavní město Praha, JČ – Jihočeský, JM – Jihomoravský, KV – Karlovarský, KH – Královéhradecký, LB – Liberecký, MS – Moravskoslezský, OL – Olomoucký, PB – Pardubický, PL – Plzeňský, SČ – Středočeský, UL – Ústecký, VY – Vysočina, ZL – Zlínský	

Tabulka č. 10: Příležitosti pro rozvoj činnosti krajských metodiků v dalším roce
 - souhrnně, nejčastěji uváděné

Oblasti příležitosti	Rozložení odpovědí v týmech	Počet týmů	Počet hlasů
Kraj: Vstřícný postoj	HMP (1), JČ (2), MS (1), OL (3), ÚL (1), ZL (3), LB (2), PB (2), VY (1)	9	16
Tým: Silný tým	HMP (3), JČ (1), KV (2), MS (2), OL (1), PB (2), VY (2)	7	13
Obce: Vstřícný postoj	HMP(1), JČ (1), MS (1), OL (3), SČ (1), ZL (1), OL (1), JM (1), PB (1)	9	11
Finance: Možnost financování aktivit ze Strukturálních fondů EU	JČ(1), LB (3), OL (1), SČ (1), ZL (1)	5	7
Legislativní podpora systému KPSS (obecně)	VY (1), PB(1), LB(1), OL (1), LB (1), ZL (1)	6	6
NNO: Podpora činnosti neziskovou organizací	JM (1), KV (2), MS (1), SČ (1), VY (1)	4	5
- souhrn dílčích odpovědí			
Oblasti příležitosti	Rozložení odpovědí v týmech	Počet týmů	Počet hlasů
Kraj: zájem a kraje spolupracovat při tvorbě SPRSS a jiných aktivitách, projektech	HMP (1), JČ (2), MS (1), OL (3), ÚL (1), ZL (3)	6	11
Obce: Zájem obcí o vzdělávání, metodickou podporu, supervize	HMP(1), JČ (1), MS (1), OL (3), SČ (1), ZL (1),	6	8
Kraj: Politická podpora Kraje	LB (2), PB (2), VY (1)	3	5
Legislatura: Novelizace zákona č. 108, která by stanovila povinnost plánovat sociální služby i obcím	LB (1), OL (1), LB (1), ZL (1)	4	4
NNO: Spolupráce s pobočkou Komunitní plánování, o.p.s.	JM (1), KV (2), MS (1)	4	3
Jedinečné postavení metodiků, případně bez konkurence v kraji	UL (1), ZL (1), KV (1)	3	3
Obce: Nastartované procesy kpss v obcích	OL (1), JM (1), PB (1)	3	3
Finance: Již podpořený projekt / získaný grant	KV (2), KH (1)	2	3
Legislatura: Legislativní podpora procesu kpss	VY (1), PB (1)	2	2
MPSV: Aktivní spolupráce s MPSV	SČ (1), ÚL (1)	2	2
Existence kritérií kvality plánování sociálních služeb	OL (1)	1	1
MPSV: Podpora ze strany MPSV	ZL (1)	1	1
NNO: Založení vlastní organizace pro podporu aktivit	VY (1) - o.s. C.A.F.E.	1	1
NNO: Podpora ze strany CpKP střední Čechy	SČ (1)	1	1
Propojení vzdělávání v KPSS se vzděláváním ve standardech kvality sociálních služeb	OL (1)	1	1
Týmy: Spolupráce s dalšími týmy	SČ (1)	1	1
Nevyjádřili se	PL: (2) - Oba respondenti shodně uvedli, že nepovažují skupinu metodiků Plzeňského kraje za tým		
Legenda: Použité zkratky pro týmy jednotlivých krajů HMP – Hlavní město Praha, JČ – Jihočeský, JM – Jihomoravský, KV – Karlovarský, KH – Královéhradecký, LB – Liberecký, MS – Moravskoslezský, OL – Olomoucký, PB – Pardubický, PL – Plzeňský, SČ – Středočeský, UL – Ústecký, VY – Vysočina, ZL – Zlínský			

Tabulka č. 11: Možná ohrožení činnosti krajských metodiků v dalším roce				
- nejčastěji uváděné odpovědi				
Možná ohrožení	Rozložení odpovědí v týmech	Celkem	z	Celkem
		týmů		odpovědí
Tým: oslabení týmu	HMP (2), JM (1), LB (2), MS (1), PB (1), UL (1), ZL (1), OL (2), JM (1), SČ (2)	10		14
Komplikace ve spolupráci s krajem	HMP (2), KV (2), PB (1), UL (2), MS (1), VY (2), SČ (2)	7		12
Komplikace ve spolupráci s obcemi	MS (3), PB (1), VY (1), ZL (1), OL (2), OL (1)	6		11
Konkurence	JČ (2), HK (1), LB (2), PB (2), UL (1), ZL (2)	6		10
Problémy s financováním činnosti	JČ (2), KV (2), PB (1), SČ (1), VY (1), ZL (1)	6		8
- souhrn dílčích odpovědí				
Možná ohrožení	Rozložení odpovědí v týmech	Celkem	z	Celkem
		týmů		odpovědí
Kraj: Komplikace ve spolupráci s krajem	HMP (2), KV (2), PB (1), UL (2), MS (1), VY (2), SČ (2)	7		12
Konkurence	JČ (2), HK (1), LB (2), PB (2), UL (1), ZL (2)	6		10
Tým: Omezené časové možnosti, jiné priority členů týmu	HMP (2), JM (1), LB (2), MS (1), PB (1), UL (1), ZL (1),	7		9
Finance: Nedostatek financí na činnost, nepodpoření projektu	JČ (2), KV (2), PB (1), SČ (1), VY (1), ZL (1)	6		8
Obce: Nezájem obcí o KPSS (postupovat formálně při plánování sociálních služeb)	MS (1), PB (1), VY (1), ZL (1), OL (1)	5		5
Obce: Nezájem obcí o vzdělávání triád	MS (2), OL (1)	2		3
Obce: Nedostatek financí na obcích	MS (2)	1		2
Tým: příliš početný	OL (2)	2		2
Tým: rozpad týmu	OL (2)	1		2
Finance: nedostatečná finanční podpora z kraje	SČ (1)	1		1
Legislativa: nedostatečně podporující KPSS	SČ (1)	1		1
Legislativa: Novelizace zákona č. 108, pokud by finanční prostředky namísto z MPSV přicházely z krajů	OL (1)	1		1
Obce: Rozpad organizačních struktur KPSS na obcích po vytvoření plánu	OL (1)	1		1
Tým: nestabilizované role v týmu	JM (1)	1		1
Tým: nevyhovující plán činnosti	SČ (1)	1		1
Tým: zásadní názorové neshody	SČ (1)	1		1
Nevstřícní zaměstnavatelé účastníků procesů KPSS - nebudou je uvolňovat	OL (1)	1		1
Nevyjádřili se	PL: Oba respondenti shodně uvedli, že nepovažují skupinu metodiků Plzeňského kraje za tým			
Legenda: Použité zkratky pro týmy jednotlivých krajů HMP – Hlavní město Praha, JČ – Jihočeský, JM – Jihomoravský, KV – Karlovarský, KH – Královéhradecký, LB – Liberecký, MS – Moravskoslezský, OL – Olomoucký, PB – Pardubický, PL – Plzeňský, SČ – Středočeský, UL – Ústecký, VY – Vysočina, ZL – Zlínský				